

**Samen helpen we iedereen aan
gezonde voeding**

SAAMO

samen
uitsluiting
aanpakken

Boer Wannas oogst op de StadsAkker (Tienen)

Recht op gezonde voeding

SAAMO Vlaams-Brabant wil dat de toegang tot betaalbare, gezonde en duurzame voeding voor iedereen gegarandeerd is.

Helaas is het voor mensen in maatschappelijk kwetsbare posities niet altijd gemakkelijk om gezonde, gevarieerde, laat staan duurzaam geproduceerde voeding te kopen. Mensen moeten besparen op voeding omdat wonen, het huis verwarmen, school- en dokterskosten grote happen nemen uit een klein gezinsbudget. Of gezonde voeding is niet voorhanden in de directe omgeving. Sommige mensen weten ook niet wat gezond eten exact inhoudt. Of ze beschikken niet over de mogelijkheid om dagelijks te koken of voedsel veilig te bewaren, ...

Nochtans zou het vergroten van deze toegang zowel een individuele als maatschappelijke winst betekenen. Denk maar aan minder uitval op het werk of school dankzij een betere gezondheid. Of nog: in deze projecten kunnen veel mensen hun talenten ontwikkelen in een vrijwillig of betaald statuut.

Haaks op dit gebrek aan toegang staat een scheef gegroeid voedselsysteem met voedselverspilling, oplopende kosten door lange ketens en een negatieve impact op de planeet als gevolg.

Wij geloven dat een meer rechtvaardig voedselsysteem met toegang voor iedereen en zonder verspilling mogelijk is.

Onze antwoorden

Inspirerende praktijken

Via onze projecten helpt SAAMO Vlaams-Brabant mensen om gevarieerde voeding voor een betaalbare prijs aan te schaffen in solidaire buurtwinkels. Ook laten we voedseloverschotten menswaardig verdelen en zinvol verwerken. Daarnaast bieden we mensen de kans om zelf verse groenten en fruit te oogsten. Zo komt gezond en gevarieerd voedsel terecht bij wie dit het meest nodig heeft.

In deze brochure stellen we de volgende projecten aan u voor:

- Solidaire buurtwinkels van Solikoop
- Circulaire voedselhub Vlaams-Brabant
- StadsAkker Tienen
- Robin Food
- FEAST: Food systems that support transitions to healthy and sustainable diets

Structureel werk

Met deze inspirerende praktijken willen we samen met partners een alternatief bieden en nieuwe modellen aanreiken die opgeschaald kunnen worden. Tegelijk willen we het signaal geven aan de overheid dat de huidige structuren tekort schieten. Per project formuleren we voorstellen tot wijzigingen in het beleid.

Vergroten van de toegang tot gezonde voeding is een noodzakelijk onderdeel van de Vlaamse en lokale voedselstrategieën. Op elk niveau kunnen maatregelen genomen worden. Het aanbieden van gezonde, duurzame voeding mag niet op zich staan. Het is verbonden met andere aspecten van armoedebestrijding zoals ontmoeting, doorverwijzing en een signaalfunctie.

Tenslotte willen we met deze projecten ook bijdragen aan een sociaal rechtvaardige klimaattransitie.

Circulaire voedselhub maakt zich klaar om het aanbod van de dag - bv. vers fruit - te herverdelen

Solidaire buurtwinkels

Keuzevrijheid aan een rechtvaardige prijs

"Ik kom hier graag vanwege het warme onthaal.

Ik weet ook dat ik niet méér moet betalen dan elders om toch solidair te zijn met wie het financieel moeilijk heeft."

- solidaire klant Het Perron (Leuven)

Solikoop oftewel Sociale Kruidenier Vlaams-Brabant is een netwerk van solidaire winkels. Solikoop heeft naast twee vaste winkels in Leuven en Bierbeek, een mobiele winkelwerking in Leuven-centrum, Heverlee, Herent, Lubbeek en Oud-Heverlee. De mobiele winkels vinden plaats gedurende één dagdeel in een buurtcentrum of lokaal dienstencentrum. Al deze kruidenierwinkels gaan de strijd aan voor keuzevrijheid en recht op gezonde voeding voor iedereen.

Uniek aan Solikoop

De buurtwinkels van Solikoop hanteren rechtvaardige prijzen voor iedereen: een lagere prijs voor mensen met een beperkt budget en een marktconforme prijs voor solidaire klanten. Kwaliteit en keuzevrijheid staan centraal, net als een warm onthaal. Vrijwilligers zorgen voor de bevoorrading en bediening in de winkel.

Ook in jouw stad of gemeente?

Wil je ook een (mobiele) buurtwinkel in jouw stad of gemeente? Contacteer ons voor een gesprek. Samen kunnen we ervoor zorgen dat mensen met een beperkt budget toch voldoende gezonde en gevarieerde voeding en basisproducten kunnen kopen.

Onze verwachting van het beleid en de samenleving

We verwachten dat lokale besturen, vanuit hun sociaal beleid, mensen die het financieel moeilijk hebben op een menswaardige manier van betaalbare en gezonde voeding voorzien.

1. Elke gemeente zou een lokale voedselstrategie moeten ontwikkelen die erop gericht is toegang tot gezonde voeding voor iedereen te garanderen.
2. Door samenwerking met lokale overheden en sociale organisaties kunnen we het model van solidaire buurtwinkels verder uitbreiden.
3. Ons tweeprijzenbeleid zorgt ervoor dat we iedereen een rechtvaardige prijs voor voeding kunnen aanbieden. We doen hierbij ook appèl op de samenleving: door het solidaire winkelmodel kan iedereen als solidaire klant komen winkelen en zo de goedkope prijzen mogelijk maken.

Circulaire voedselhub Vlaams-Brabant

Hubs bevoorraden sociale organisaties met voedseloverschotten

"We leveren een bijdrage aan de circulaire sociale economie en verhogen de toegang tot voeding op een menswaardige manier."

- opbouwwerker SAAMO

Een circulaire voedselhub is een distributieplatform om voedseloverschotten te redden van de afvalberg en te verdelen aan kwetsbare groepen in de samenleving.

Redden van voedseloverschotten

SAAMO werkt samen met gemeenten, sociale organisaties, de Voedselbank en verschillende retailpartners. Het doel is om in Vlaams-Brabant - samen met anderen - een gebiedsdekkend aanbod te creëren voor de ophaling en verdeling van voedseloverschotten. We hebben zelf een depotwerking in Boutersem en Vilvoorde. Daar werken medewerkers met grote afstand tot de arbeidsmarkt. We ondersteunen bestaande voedselverdeelpunten en vergroten het aanbod van kwaliteitsvolle en gezonde voedseloverschotten.

Ook voor jouw gemeente of sociale organisatie?

Gemeenten en sociale organisaties kunnen bij ons terecht voor gevarieerde en gezonde overschotten uit retail, korte keten, veiling, ... We verwachten dat de voeding op een menswaardige manier verdeeld wordt met garantie van keuzevrijheid, bv. door samenwerking met sociale kruideniers.

Onze verwachting van het beleid

Lokale besturen financieren mee de Circulaire voedselhub zodat voedseloverschotten structureel bij kwetsbare groepen terecht komen en Vlaams-Brabant een gebiedsdekkend aanbod uitbouwt. Een aanbod waar mogelijk gekoppeld aan onze solidaire kruideniers.

We vragen aan Vlaanderen en de federale overheid om:

1. De verplichte schenking van overschotten te ondersteunen met sensibilisering en fiscale of administratieve stimulansen.
2. Duidelijke regels te voorzien rond versheidsdata.
3. Om Circulaire voedselhubs blijvend financieel te ondersteunen, want de gratis verdeling van voedseloverschotten is geen verdienmodel.
4. We vragen dat Vlaanderen alle voedselactoren die werken rond toegang tot voeding voor kwetsbare groepen samenbrengt. Om zo meer onderlinge afstemming en kwaliteitsverhoging te realiseren.

StadsAkker Tienen

Gezonde, duurzame voeding voor iedereen

"Samen oogsten is een fijn moment. Alles smaakt hier veel lekkerder."

- oogster StadsAkker

© ISO800

De StadsAkker is een inclusieve zelfplukboerderij in Tienen. Via een abonnement kunnen mensen er wekelijks zelf hun groenten plukken.

Uniek aan de StadsAkker

Voeding uit korte keten is meestal te duur voor mensen in armoede. Toch willen ook zij liever duurzaam consumeren. Dankzij sociale partners en solidaire leden kunnen we de prijzen drukken voor wie dat nodig heeft. Een slim en solidair systeem dus. Naast ecologisch geteelde groenten, kan iedereen op de StadsAkker terecht voor beweging, ontmoeting en educatie in de buitenlucht. Allemaal zonder druk te zetten op het gezinsbudget.

Interessant voor jouw organisatie

In deze groene omgeving vinden mensen elkaar. Ze ontmoeten nieuwe mensen tijdens (vrijwilligers)activiteiten en ontwikkelen gezondere leefgewoonten voor zichzelf en de planeet.

Onze verwachting van het beleid

Lokale productie en consumptie kan je perfect linken aan ruimtelijk en ecologisch beleid, maar ook aan gezondheidspreventie en stappen richting de arbeidsmarkt.

Beleid dat hierop inspeelt, kan de volgende maatregelen nemen:

1. Bied kwetsbare groepen financiële ondersteuning voor het lidmaatschap bij een CSA-boerderij.
2. Stel gemeentelijke gronden beschikbaar voor kleinschalige en duurzame landbouwprojecten dichtbij de stad.
3. Creëer gezonde voedselomgevingen door bv. reclame voor ongezonde voeding uit het straatbeeld te laten verdwijnen, of fastfoodketens te weren uit schoolomgevingen.
4. Neem maatregelen om gezonde en duurzame voeding goedkoper te maken dan ongezonde voeding.

Robin Food

Sociale economie verwerkt voedseloverschotten tot langer houdbare producten

ROBIN
FOOD

"Wij verwerken voedseloverschotten tot goede producten door mensen tewerk te stellen die moeilijk de weg tot de arbeidsmarkt vinden."

- partner De Wroeter

Robin Food verwerkt via producenten uit de sociale economie groente- en fruitoverschotten tot nieuwe voedingsproducten. SAAMO brengt de Robin Food-producten op de markt via verkoop in lokale (buurt)winkels, via de Solikoop winkels en via bedeling aan groepen in kwetsbare posities. Ook verkoopt Robin Food soep rechtstreeks aan scholen.

Uniek aan Robin Food

Robin Food redt voedseloverschotten van de afvalberg en geeft ze een meerwaarde door ze te verwerken tot langer houdbare producten. De verwerking verloopt via de sociale economie. Voor verdeling onder en verkoop aan kwetsbare groepen hanteert Robin Food een solidariteitsmechanisme. Een driedubbele meerwaarde dus.

Interessant voor jouw organisatie?

Ben je een (sociale) verwerker in de voeding? Heb je voedseloverschotten, of een talent voor ondernemen? Bouw mee aan een inspirerend en solidair verhaal dat het grote publiek aanspreekt.

Onze verwachting van het beleid

Het verwerken van voedseloverschotten tot langer houdbare, betaalbare en gezonde producten geeft de mogelijkheid om overschotten optimaal te benutten en beschikbaar te maken voor mensen in armoede. Idealiter maken de verwerkers deel uit van de sociale economie.

Wat kan de overheid doen?

1. We verwachten meer steun van de overheid om deze tak van de economie te steunen: wegens inflatie en nieuwe beleidskeuzes krijgt deze sector het moeilijk.
2. Robin Food is onderdeel geworden van de Circulaire voedselhub om het circulaire aspect verder te verruimen: verwerking van de overschotten tot langer houdbare producten. Ook hier is echter ondersteuning nodig indien de Circulaire voedselhubs, ook elders in Vlaanderen, dit soort producten gratis of aan een lage prijs ter beschikking willen stellen van minder draagkrachtige burgers.

FEAST

Gezonde en duurzame voeding voor kwetsbare doelgroepen

Wat we eten heeft een belangrijke impact op onze gezondheid. Naast toegang tot gezonde voeding zullen we ook het gedrag van mensen moeten beïnvloeden. Ongezonde en minder duurzame opties zijn meestal goedkoper en makkelijker binnen handbereik.

Gezonde en duurzame voedingskeuzes gemakkelijker maken. Dat is wat het FEAST-project wil bereiken. Dertig Europese partners werken aan voedselsystemen die de stap naar duurzamer en gezonder eetgedrag ondersteunen.

Uniek aan FEAST

Samen met de steden Gent, Prilep en Oxfordshire focussen we op de vraag hoe we via digitale platformen en communicatie mensen in een kwetsbare positie kunnen bewegen om meer gezonde voedingskeuzes te maken. In Leuven is daarvoor een Living Lab opgericht, waar we onderzoeken hoe we via digitale middelen meer collectieve actie rond voeding kunnen creëren.

We lopen een tweede traject met tal van sociale voedselvoorzieningen in Leuven om samen de switch naar meer eiwitten te maken.

Vanuit deze samenwerking onderzoeken we de mogelijkheid om een Leuvense Food Hub op te starten.

Onze verwachting van het beleid

FEAST is een pilootproject: na living labs, een experimentele fase en actieonderzoek formuleren we de gepaste beleidsaanbevelingen.

Partners die meewerken aan de eerlijke herverdeling van gezonde voeding

Al deze innovatieve projecten realiseert SAAMO Vlaams-Brabant door samen te werken met een groeiend aantal partners:

StadsAkker

Regionaal Ziekenhuis Heilig Hart, stad en OCMW Tienen en vele welzijnspartners.

Solikoop

Stad Leuven, gemeente Bierbeek, gemeente Herent, gemeente Lubbeek, gemeente Oud-Heverlee, provincie Vlaams-Brabant, alle leveranciers van Solikoop, RuimteVaart, buurtwerk 't Lampeke, CAW Oost-Brabant en alle doorverwijzers naar de Solikoop-winkels.

Circulaire voedselhub Vlaams-Brabant

Solikoop, Provincie Vlaams-Brabant, Voedselbank Brussel Brabant, verschillende steden en gemeenten in Vlaams-Brabant en een groeiend aantal (sociale) partners.

Robin Food

Vlaanderen, Provincie Vlaams-Brabant, Solikoop, ILVO, ESF/WSE, The Survivors, De Wroeter, Rikolto en EIT Food.

FEAST

Leuven 2030, Hogeschool UCLL, Katholieke Universiteit Leuven en SAAMO Vlaams-Brabant.

Ook partner worden?

We hopen dat onze projecten je inspireren om ook werk te maken van de toegang tot gezonde voeding voor kwetsbare groepen.

- Wil je samen met ons het sociaal beleid versterken? Of wil je samenwerken aan een lokale voedselstrategie waarin de toegang tot voeding voor iedereen een plaats heeft?
- Mee vormgeven aan innovatieve projecten voor mensen in een kwetsbare positie?
- Of wil je op Vlaams of federaal niveau mee strijden voor een grotere toegang tot voeding voor iedereen?

SAAMO Vlaams-Brabant is overtuigd van de kracht van samenwerking en sluit regelmatig samenwerkingsovereenkomsten af met lokale of regionale besturen en sociale organisaties.

Wil jij ook beroep doen op ons?

Of wil je weten hoe wij je kunnen ondersteunen?

Of wil jij ons versterken?

Geef ons een seintje

Via info.vlaams-brabant@saamo.be of 016 44 15 90.

SAAMIO

Editie 2026

